

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

УТВЪРДИЛ:
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ПЕТЯ АВРАМОВА

**МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ
ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА
РЕГИОНАЛНИ СХЕМИ ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ
НА РАЙОНИТЕ ОТ НИВО 2**

БЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ

София, февруари 2019 г.

Съдържание

Въведение	3
1. Общи изисквания към РСПР. Цели и обхват.....	3
2. Структура и съдържание на РСПР.....	4
2.1. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответния район	5
2.2. Цели и приоритети за регионално и пространствено развитие за периода 2021-2027 с модели за развитие и описание на интегриран подход.....	8
2.2.1. Визия и цели.....	8
2.2.2. Целеви модели за пространствено развитие, включително алтернативни сценарии	10
2.2.3. Интегриран синтезен индикативен модел за пространственото развитие.....	11
2.2.4. Описание на интегриран подход, който дава отговор на набелязаните нужди и потенциал за развитие.....	11
2.2.5. Мерки и дейности за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия	12
2.3. Описание на участието на партньори в подготовката и изпълнението на РСПР и на резултатите от проведените обществени консултации.....	13
2.4. Обща оценка на необходимите ресурси	15
2.5. Индикатори за наблюдение и оценка.....	15
3. Организация за подготовката, съгласуването и приемането на РСПР и необходими стъпки по разработване на плана.....	17
4. Изисквания и насоки за обхвата, структурата и организацията на необходимата геопространствена информация.....	21
4.1. Минимални изисквания за формата на данните:.....	22
4.2. Изисквания за координатна референтна система:	22
4.3. Изисквания за структурата, съдържанието и пространствената резолюция:	23
4.4. Изисквания по отношение на картографските "шаблони".....	26
Приложение.....	27

Въведение

Настоящите Методически указания (по-нататък „Указанията”) се издават на основание на чл. 17, т. 11 от Закона за регионално развитие (ЗРР) и имат за цел да дадат практически изпълними и съобразени с предвидената им роля в системата от стратегически документи стандартизирани насоки за разработване и прилагане на Регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 (РСПР) в Република България, като във връзка с предложението за изменение на ЗРР са взети под внимание и новите подходи в прилагането на регионалната политика в страната, в т.ч. и предложенията за промяна в системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. РСПР, разработени в съответствие с настоящите указания, ще изпълняват ролята на интегрирани стратегии за териториално развитие, които ще послужат за основа за изпълнението на инструменти за интегриран териториален подход, финансиран със средства по линия на кохезионната политика на ЕС в периода 2021-2027 г.

1. Общи изисквания към РСПР. Цели и обхват.

Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 2 е стратегически документ, който определя дългосрочните перспективи и цели за устойчиво пространствено развитие на района и връзките му с други райони от ниво 2 в страната и в съседните държави в макрорегиона. Тя се разработва в съответствие с действащата Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии за икономическо развитие, здравеопазване, образование, наука, социални услуги, транспортна и инженерно-техническа инфраструктура, туризъм и околна среда.

Срокът на действие на РСПР е до 15 години съгласно чл. 7а, ал. 3 на ЗРР, като предвижданията за националните мрежи и съоръжения на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура са с период до 30 години.

РСПР като част от системата стратегически документи за пространствено и регионално развитие задават рамка за интегрирано пространствено развитие на съответните райони от ниво 2 при отчитане на териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие и имат следните цели:

- Детайлизиране на залегналите в НКПР концептуални модели на развитие и организация на пространството, съобразено с особеностите на обособеното регионално пространство и неговите структурни компоненти;
- Характеризиране и оценка на географското пространство на района и формираните в неговите граници взаимно свързани и взаимно влияещи си пространствени системи;
- Осигуряване на достъпна и използваема информация за състоянието на пространството на района и на тенденциите в пространственото развитие в средносрочен и дългосрочен план;
- Представяне на стратегическа рамка и насоки за пространствена организация на обществото и взаимодействието му с природната среда в рамките на конкретния район от ниво 2;

- Адресиране на ключови предизвикателства, свързани с динамиката на глобалните и регионалните процеси и явления, които са основата на функционирането на природно-социалната система на района.

2. Структура и съдържание на РСПР

Задължителните елементи, които следва да съдържат РСПР са изброени в чл. 7в, ал. 4 от ЗРР. Освен тези задължителни елементи настоящите указания включват някои допълнителни изисквания, данни и информация, които са необходими, за да могат РСПР да изпълняват и ролята на интегрирани териториални стратегии по смисъла на предложението на Европейската комисия за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите.

С оглед на посоченото РСПР се разработва съгласно следната структура:

Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответния район;

Цели и приоритети за регионално и пространствено развитие за периода 2021-2027 с модели за развитие и описание на интегриран подход;

Описание на участието на партньори в подготовката и изпълнението на РСПР и на резултатите от проведените обществени консултации;

Обща оценка на необходимите ресурси;

Индикатори за наблюдение и оценка.

Посочените компоненти имат логическа последователност и взаимна обвързаност. Аналитичната част на документа е основа за формулиране на стратегическата му част, а дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на целите и приоритетите.

Преди основните раздели следва да бъде поместено Резюме, съдържащо кратко представяне на основните отправни точки, изводи и заключения.

В допълнение следва да бъде добавена и уводна част, която има за цел ясно и точно да представи:

- целите, мястото и ролята на РСПР в цялостната система от документи за планиране на пространственото развитие и за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- законовите норми, подхода и принципите, на които се основава документа;
- отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането РСПР;
- очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на регионално и национално ниво.

2.1. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответния район

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие се изготвя за територията на съответния район от ниво 2. В тази връзка следва да бъде описан териториалният обхват на района с всички включени в него общини и области. Необходимо е в синтезиран вид анализът да отразява спецификата на съответната територия, за да може на тази база в стратегическата част да се обоснове предлаганият подход за развитие за периода 2021-2027 г. Като резултат от анализа следва да се идентифицират и териториално да се дефинират конкретните за района проблеми, да се направят изводи и да се посочат тенденциите за развитие, като се опише потенциала за развитие на района. Потенциалът за развитие се определя, като се анализират тези елементи, които са характерни за съответната територия и ще са в подкрепа на нейното бъдещо развитие.

Съдържанието на тази част от РСНР се изготвя на базата на информацията и данните от Социално-икономическия анализ на районите в Република България, възложен от Министерството на регионалното развитие и благоустройството на Националния център за териториално развитие.

В случай на необходимост методиката за изготвяне на анализа следва да включва и теренни проучвания (на място, чрез анкети или фокус групи) на специфичните характеристики на отделните територии, населени места или части от тях, чрез които следва да се съберат данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат на съответната територия, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие.

Аналитичната част на РСНР има за цел да осигури информационната основа за формиране на стратегията за развитие на съответния район от ниво 2. Чрез анализа се представя съществуващата ситуация по отношение на характеристиката на регионалното пространство и неговите структуроопределящи елементи, изясняват се причините за формираната пространствена конфигурация и възможните модели на развитие на територията.

Това налага необходимостта да бъдат извършени следните изследователски процедури:

- Изясняване на факторите и миналите тенденции за формиране на пространствените отношения и конфигурации между компонентите на територията на района (т.нар. „пространствено наследство“). Включването на този ретроспективен елемент на анализа се обосновава от обстоятелството, че някои от процесите в пространственото развитие се отличават с висока степен на инерционност или динамика във времето, което от своя страна изисква проследяването им във времето;
- Преглед, анализ и оценка на съвременните модели на организация на пространството и неговите системи и взаимодействащи елементи. Това е главният източник на изходната пространствено реферирана информационна основа за стратегическия документ;
- Прогноза за пространствено развитие на района в дългосрочен план. Чрез нея се очертават възможните бъдещи тенденции в развитието на пространството и съставните му системи и елементи, както и основните предизвикателства, пред които евентуално ще бъде изправена формираната природно-социална система в района.

Тези процедури трябва да са съобразени и коректно да отразяват общата политическа рамка на пространственото развитие в общоевропейски и национален план,

като се отчетат предвижданията на НКПР по отношение на дефинираните „изходни“ параметри на основните компоненти на пространството на региона, определени от нормативната уредба.

Използваната за целите на анализа информация трябва да бъде организирана в интегрирана *географска база данни*, обработвана, анализирана и визуализирана с инструментите на ГИС. Географската база данни представлява самостоятелен продукт - приложение към РСПР. Конкретните изисквания към структурата, съдържанието и организацията на ГИС базата данни за целите на РСПР са разгледани по-нататък в настоящите указания.

Аналитична част на РСПР трябва да включва следните *тематични области*:

1. факторите, влияещи върху развитието на района, в т.ч. геополитически, икономически, социални, културни, екологични и др.;
2. разположението и връзките на района, в т.ч. общи локализационни характеристики, съставни административни и териториални единици, сравнителен анализ спрямо районите от ниво 2 в страната и в Европейския съюз;
3. природните условия и ресурси и състоянието на околната среда, влиянието на глобалните климатични промени, природните рискове, рисковите територии;
4. социално-икономическите условия, в т.ч. обща характеристика, състояние, проблеми, тенденции, сравнение с други райони от ниво 2 в страната и в Европейския съюз, демография, заетост и безработица, структура и териториални измерения на регионалната икономика по сектори; вътрешнорегионални различия;
5. общите характеристики и тенденциите в развитието на публичните услуги, в т.ч. локализация и достъпност на центровете с регионално и надрегионално значение (здравеопазване, образование, социални услуги, административни услуги, наука, култура, сигурност и ред);
6. териториалната структура на района - територии с висока степен на урбанизация (централни), слабо урбанизирани селски територии (периферни), с наличие на изявен градски център и без изявен градски център;
7. функционално-йерархичната структура на мрежата от градове-центрове в района, включително центровете на общини и селищни образувания с национално значение;
8. агломерационните образувания и техните зони на влияние и градско-селските връзки;
9. осите на урбанистично развитие с национално и регионално значение;
10. транспортните направления и другите инфраструктурни мрежи и съоръжения с национално и регионално значение, включително връзките им със съседните региони в страната и с региони в съседни на България държави;
11. индустриалните и бизнес зоните, зоните за туризъм и отдих, зоните за транспортни и логистични дейности;
12. териториите със специфични характеристики и проблеми (централни и периферни територии, селски, планински, гранични, крайбрежни и др.); териториите в риск (демографски, икономически, социален), разположението

в района и въздействието им върху цялостното социално-икономическо и пространствено развитие;

13. защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитените зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие;
14. териториите, наситени с важни за страната и района недвижими културни ценности, културните ландшафти и коридори, потенциал за използването им като фактор за растеж.

Задачата на анализа не се свежда само до констатиране на пространствени конфигурации, отношения и различия, а до обяснението на причините и процесите, пораждащи тези различия.

Пространственият характер на аналитичната процедура изисква интензивно използване на картографски методи и подходи за анализ и визуализация на геопространствена информация. В тази връзка РСПР включва текст, карти и схеми. Картите и схемите към РСПР имат за цел да илюстрират резултатите от анализите и прогнозите и представят пространствения модел за развитие на територията на района. Те се изработват в мащаб 1 : 200 000 или в друг подходящ мащаб и се представят в цифров вид в електронни формати за географски данни и растерни изображения.

Картите и схемите трябва да съдържат следните значими елементи на територията на района:

1. граници - държавни, на района, на области, на общини;
2. селищна мрежа - градове-центрове, агломерационни образувания и зони на влияние, урбанистични оси с национално и регионално значение;
3. елементи на транспортната инфраструктура с национално и регионално значение - транспортни коридори с национално и регионално значение, пътна мрежа, жп мрежа, летища, пристанища, гранични контролно-пропускателни пунктове;
4. обекти на техническата инфраструктура - преносни електропроводи, големи хидросъоръжения и водоснабдителни системи, магистрални (нефто-, газо-, продуктоотръбопроводи);
5. релеф и хидрографска мрежа;
6. земеделски и горски територии, големи водни площи;
7. елементите на Националната екологична мрежа;
8. обекти на културно-историческото наследство с наднационално, национално и регионално значение;
9. територии/зони с потенциал за икономическо развитие и наличие на инвестиционен интерес, обхващащи една или няколко общини;
10. територии с потенциал за реализиране на инфраструктурни проекти с национално и регионално значение;
11. периферни територии и рискови зони (демографски, социални, икономически, екологични рискове) и райони за целенасочена подкрепа;
12. нарушени територии за рекултивация и възстановяване.

Всяка РСПР трябва да съдържа следните **тематични карти и схеми**:

1. разположение на района в страната и връзки със съседни райони;

2. пространствени измерения на демографските процеси;
3. селищна мрежа, центрове и оси на развитие и достъпност;
4. защитени територии и защитени зони;
5. културно наследство, културни ландшафти и коридори;
6. територии и зони със специфични характеристики, включително рискови зони;
7. транспортна инфраструктура;
8. инженерно-техническа инфраструктура.

2.2. Цели и приоритети за регионално и пространствено развитие за периода 2021-2027 с модели за развитие и описание на интегриран подход

Тази част на документа определя стратегията за развитие на района от ниво 2 и се разработва на основата на предвижданията и залегналите в НКПР цели и стратегически модели за пространствено развитие, от една страна, и на анализиранияте, оценени и приоритизирани сравнителни предимства, потенциали и проблеми на съответния район, от друга.

Разработването на стратегическата част на РСПР преминава през следните основни фази и резултати:

- Определяне на окончателен проект на Визия и свързаните с нея конкретни стратегически цели за пространствено развитие на района, вкл. цели за интегрирано градското развитие и възстановяване;
- Разработване на концептуални (индикативни) целеви модели за пространствено развитие на основните компоненти на пространството на района, нормативно определени в чл. 7в на ЗРР, включително разглеждане на алтернативни сценарии;
- Интегриран синтезен модел за пространствено развитие;
- Описание на интегриран подход, който дава отговор на набелязаните нужди и потенциал за развитие
- Мерки и дейности за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия
- Определяне на целеви индикатори за пространствено развитие, пряко свързани с определените визия и стратегически цели.

2.2.1. Визия и цели

Визията и целите за пространствено развитие следва да са изведени на базата на предвижданията и залегналите в НКПР общи цели, но съобразени със специфичните дадености на конкретния район от ниво 2.

Окончателният проект за *Визия* за пространствено развитие синтезирано представя желаното очаквано състояние на пространството на района към хоризонта на действие на РСПР. Това представяне се формулира и структурира като политико-стратегически „слоган“. Той задължително отразява:

- ✓ Спецификата на географското пространство на района, неговите сравнителни предимства, ресурси и потенциали, както и очакваното им балансирано и устойчиво усвояване, капитализиране и използване;
- ✓ Тенденциите в пространственото развитие на района и характера на желаната бъдеща структура на пространството, като основа за неговото ефективно развитие.

Целите за пространствено развитие трябва логически да детайлизират и представят начините и подходите за постигане на определената визия за пространствено развитие, съобразно заложените в НКПР цели, съответстващи на особеностите на пространството на дадения район от ниво 2.

С оглед ролята и мястото на РСПР в системата на планиране и управление на територията, стратегическата рамка на документа трябва да е насочена към следните проблемни области:

- Постигане на оптимална организация на обществения компонент на пространството на района, в т.ч. осигуряване на достъпност до услуги с критично обществено значение;
- Ефективно използване на разнообразието на пространството на района като ресурс за пространствено развитие;
- Вътрешна свързаност и интеграция в националното пространство и в макрорегионален контекст;
- Създаване на условия за ефективно пространствено развитие чрез целево проблемно райониране и зонирание на пространството;
- Опазване на природното и културно-историческото наследство.

Всяка конкретна цел следва да е насочена към едно или повече от следните основни *стратегически тематични направления*:

- Функционално-йерархична структура на мрежата от градове-центрове (центрове на развитие) в района от ниво 2;
- Функционални зони на градовете (агломерационни образувания, зони на влияние, градско-селски функционални връзки);
- Оси на развитие;
- Транспортни коридори и други инфраструктурни мрежи;
- Структура на пространството;
- Зони с географска специфика - гранични, планински, крайбрежни;
- Функционално зонирание на пространството - индустриални и бизнес зони с национално и регионално значение, зони за туризъм и отдих с национално и регионално значение, зони за транспортни дейности с национално и регионално значение, природни и защитени зони и др.;
- Цели и обхват на дейностите за интегрирано градско развитие, включително на градското възстановяване: Основават се на спецификата на формираните градове и ролята, която те изпълняват в националното пространство и обособените части от него. Всяка от тези цели се разписва общо за група градове, а не за конкретните градове-центрове, като групите се формират в зависимост от ранга (нивото) на съответния градски център;

- Цели за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия.

Целите следва ясно да насочват към характера и спецификата на избрана стратегия за развитие на съответния елемент. В най-общ вид стратегията може да бъде насочена към:

- ✓ запазване на съществуващото състояние;
- ✓ промяна (осъвременяване/увеличение/намаление на капацитета и др.) на даден елемент или група елементи в пространствената структура;
- ✓ добавяне на нови елементи в структурата на пространството в района.

2.2.2. *Целеви модели за пространствено развитие, включително алтернативни сценарии*

Вторият основен компонент на стратегическата концепция за пространствено развитие на РСНР е свързан с разработването и представянето на индикативни целеви модели за пространствено развитие (ИМ), чиито обект са определените в чл.7в на ЗРР основни стратегически тематични направления. Всеки един целеви индикативен модел се състои от два основни елемента:

- ✓ Картографска визуализация;
- ✓ Обяснителен текст (записка) към картографската визуализация.

Картографската визуализация за всяко едно тематично направление се оформя като тематична карта, интегрирана в текстовата част на документа, с физически размер на изображението А3 (297 x 420 mm), сгънато по подходящ начин в книжното тяло. Отделните тематични направления се картографират чрез геопространствени данни, съответстващи на ниво на детайлност на аналогова карта в мащаб 1:200 000 или друг подходящ мащаб, при спазване на принципите на картографската генерализация, с оглед постигането на добро ниво на репрезентативност и четимост.

Всяка тематична карта следва да притежава необходимите задължителни картографски елементи - рамка, мащаб и легенда, коректно отразяваща тематичното и общото съдържание на картата. Обектите, които се картографират, следва да бъдат поделени на две основни групи, показващи съвременно състояние (1) и очаквано състояние (2).

Съвременното състояние отразява спецификата, функционалността и актуалната пространствена конфигурация на съответния обект и/или явление, а очакваното състояние - съответствието с определената стратегическа рамка за пространствено развитие (визия и стратегически цели).

Текстовата част съответно представя основанията, допусканията и структурата на целевия индикативен модел за даденото тематично направление, както и избраната стратегия/стратегии за неговото развитие: какво се запазва, какво се променя и какво се добавя към структурата и/или функционалността на съответния елемент на пространството. Част от разработката е включването на варианти (алтернативни сценарии) на развитие, като същите следва да бъдат подробно обосновани.

Разработването на съответните модели за стратегическите тематични направления се основава на дефинираните структурни елементи и допусканията за тяхното развитие в действащата НКНР. Същите се детайлизират и допълват в съответствие със спецификата на района и определената конкретна стратегическа рамка за неговото пространствено развитие към хоризонта на документа.

2.2.3. *Интегриран синтезен индикативен модел за пространственото развитие*

Интегрираният синтезен индикативен модел (ИСМ) се разработва във формата на широкоформатна синтезна карта с физически размери А0 (841 x 1189 mm). Той следва да отразява съвременното състояние на обособеното от границите на района пространство, като бъдат занесени и предвижданията на стратегическия документ относно основните целеви елементи на РСРП към хоризонта на документа.

Задължителните елементи на ИСМ към РСРП са:

- ✓ Съществуващо положение на мрежата от градове-центрове и очаквани промени в ранга/функциите на съответния център към хоризонта на документа.
- ✓ Полюси и възли на развитие (центрове на растеж) - центрове с очаквана висока интензивност на ползване на поземлени ресурси и дейности, които следва да са с приоритет за развитието на района.
- ✓ Оси и коридори на развитие - „гъвкави“ линейно изтеглени буферни зони (буфери с различна ширина), формирани между полюсите и възлите (центровете на растеж), които се очаква да генерират социално-икономически дейности и интензивни модели на земеползване.
- ✓ Зони за защита - обхващат територии с приоритет за опазване на природната среда (вкл. зоните от Натура 2000), културно-историческото наследство и др.
- ✓ Зони за растеж, включващи части от територията на една или повече общини, където следва да се предприемат действия за подкрепа на икономическия растеж.
- ✓ Периферни, изоставящи в развитието територии – територии в икономически упадък, територии, обхванати от интензивни процеси на обезлюдяване и др.), за които е необходимо да се предприемат мерки за смекчаване на регионалните диспропорции в развитието.
- ✓ Инфраструктурни проекти с национално и регионално значение, с хоризонт на изпълнение в рамките на периода на действие на РСРП.
- ✓ Обекти от културно-историческото наследство с национално и регионално значение.

2.2.4. *Описание на интегриран подход, който дава отговор на набелязаните нужди и потенциал за развитие*

В рамките на тази част от документа следва да бъдат описани най-общо необходимите дейности за интегрирано териториално и градско развитие на съответния район от ниво 2. Следва да се има предвид, че по отношение на градското развитие РСРП дава само насока и ориентир за отделните групи градове в зависимост от тяхното йерархично ниво, определено в НКРП. Мерките за конкретните градове се разработват в общинските планове за развитие/интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

Използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие на районите изисква целите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на съответния район, мрежата от населени места и отделните сектори на икономиката.

За постигане на интегриран подход на развитие на териториите следва да бъде идентифицирана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел.

На базата на разработените сценарии и пространствени модели следва да бъдат идентифицирани индикативни мерки за постигането на набелязаните цели и да се опише по какъв начин трябва да бъдат комбинирани отделните елементи на секторните политики на ниво район, така че да доведат до постигане на целите и визията за развитие на района. Мерките следва да допринасят за решаване на основните проблеми и оползворяване на местния потенциал, идентифицирани в аналитичната част на документа и да водят до балансирано и устойчиво развитие на района от ниво 2.

Тъй като се предвижда РСНР да изпълнява ролята на интегрирана териториална стратегия, в рамките на тази част от документа могат да бъдат набелязани мерки, свързани с конкретни населени места или територии, включително такива, които могат да бъдат изпълнявани съвместно от няколко общини или населени места. От съществена важност е да бъдат определени мерките, които насърчават развитието на градско-селските връзки.

В рамките на тази част от документа се изготвя и списък с идентифицираните проекти със стратегическо значение за развитието на района. Включените в списъка проекти следва да бъдат тясно обвързани с идентифицираните цели и да бъде обоснован приносът им към тях. Подходящо е да се определят мерки, които могат да се финансират със средства от фондовете на ЕС за кохезионна политика, общата селскостопанска политика и други инструменти като Хоризонт и програма LIFE.

При идентифицирането и включването на проекти и мерки в РСНР следва да се посочат отговорните за подготовката и изпълнението на проектите и мерките институции/органи/лица.

Тази част от РСНР може да бъде допълвана и променяна в рамките на актуализацията на РСНР при наличие на обстоятелствата, описани в чл. 31 от Наредбата за условията, реда и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на Националната концепция за пространствено развитие, Регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 и Регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 3 (области), както и извън тези обстоятелства, но при обоснована необходимост по Решение на съответния регионален съвет за развитие, отговорен за одобрението на РСНР. Изменение и актуализация на РСНР, включително на предвидените мерки и проекти, се извършва при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерките от комуникационната стратегия.

2.2.5. Мерки и дейности за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия

Климатичните фактори (глобалното затопляне, природните бедствия, рисковите територии и зони) имат значително влияние върху подходите в регионалното и пространственото планиране. Климатичните промени, заемащи важно място във всички европейски документи, са дали отражение и върху разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в пространственото планиране към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия, класифицирани в Стратегията за редукция на риска на Обединените нации като хидроложки, метеорологични, геофизични и биологични природни явления и бедствия.

В тази част от РСНР следва да бъдат обобщени изводите от анализа, свързани с климатичните промени и да бъде описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми и формулираните цели и мерки в стратегическата част на документа.

Стратегическите документи в областта на околната среда на национално и европейско ниво поставят общи цели и редица изисквания, свързани с изменението на климата и адаптация към климатичните промени, които следва да бъдат интегрирани в процеса на планиране на регионалното развитие и бъдат съобразени с характерните особености и проблеми на всеки район, област или община. Основната цел е да се определи доколко и по какъв начин процесите на регионалното развитие влияят върху състоянието на околната среда и качеството на живот в определена територия, какви са основните проблеми и възможните мерки за тяхното решаване, какви дейности и съответно ресурси ще бъдат необходими за това през съответния период на планиране. Интеграцията на екологичните проблеми в регионалното планиране е непрекъснат процес, който следва да започне възможно най-рано – преди да са определени политическите и стратегически цели, мерки и приоритети.

Изготвянето на тематични анализи в сферата на околната среда е изключително важно за адекватното интегриране на екологични цели на всички нива. Анализът на природноресурсния потенциал и състоянието на околната среда разкрива общите тенденции в състоянието на околната среда, настъпилите и/или очаквани промени, главните проблеми и възможностите за тяхното разрешаване. При анализа задължително трябва да бъдат използвани достоверни и актуални данни от официални източници - Националният статистически институт, ИАОС, РИОСВ и др.

При разработването на РСНР следва да се вземе под внимание и разработения проект на „Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие“. Рамковият документ очертава стратегическата рамка и приоритетни направления за адаптация към изменението на климата на национално и секторно равнище в периода до 2030 г., дефинира възможни мерки за намаляване уязвимостта на страната от климатичните промени и за подобряване капацитета за адаптиране на природните, социалните и икономическите системи към неизбежните и проявяващи се с по-силен интензитет въздействия от изменението на климата. В Плана за действие са предложени конкретни дейности по сектори, като е включена информация за техния приоритет, показатели за изпълнение, отговорни институции, партньори и т.н. и които биха могли да залегнат в РСНР.

Изготвянето на РСНР да бъде съобразено с програмите от мерки в планове за управление на речните басейни и с програмите от мерки в планове за управление на риска от наводнения към басейновите дирекции.

Екологичната проблематика следва да бъде неразделна част от формулираните цели и да намери адекватен израз чрез формулиране на мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от природни бедствия, като се отчита спецификата на съответната територия. Изпълнението на тези мерки следва да бъде обвързано със система от индикатори, позволяващи оценка на напредъка за периода на действие на съответния стратегически документ.

2.3. Описание на участието на партньори в подготовката и изпълнението на РСНР и на резултатите от проведените обществени консултации

РСНР за всеки района от ниво 2 се разработва в тясно сътрудничество със съответния Регионален съвет за развитие (РСР), отговорен за одобрението на РСНР. В този

процес е от изключителна важност да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество.

Тъй като РСР са с ограничен състав и се прилага принципа на представителство на отделните групи заинтересовани страни е необходимо е да се идентифицират всички заинтересовани страни и участници в процеса на формирането и прилагането на регионалната политика за интегрирано устойчиво развитие на територията на района и да се осигури тяхното участие. Важно е заинтересованите страни да бъдат включени както на етапа на разработване на РСР, така и при реализацията на целите и мерките, заложиени в нея. Заинтересовани страни в процеса на изготвяне на РСР могат да са министерства, държавни и изпълнителни агенции или техни териториални звена, областни управители и местни власти, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, представителите на академичните среди, юридически и физически лица, имащи отношение към пространственото развитие.

Важно е да бъде стимулиран подходът „отдолу-нагоре“ при идентифициране на нуждите, потенциала за развитие и възможните решения. Определянето на целите РСР и на мерките, чрез които ще се реализират тези цели, трябва да се планират с активното участие на всички партньори и заинтересовани страни.

За изпълнението на този ангажимент следва да се проведат обсъждания в отделни (тематични) фокус групи, включващи както членовете на съответния РСР, така и други представители на ключови заинтересовани страни като централни и местни администрации, браншови организации и неправителствени организации, които не участват в конкретния РСР, но имат отношение към разработването и изпълнението на РСР.

В допълнение, Проектът на РСР се публикува на страницата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството в интернет и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет. Обществените консултации се провеждат преди съгласуването на проекта на РСР от Националния експертен съвет по устройство на територията и регионална политика.

В тази част на РСР следва да се включи:

- Описание на основните подходи/действия/стъпки, които са използвани, за да се насърчи участието на партньорите и заинтересованите страни. Предприетите мерки за включването на максимален брой участници в процеса следва да бъдат ясно и конкретно описани в хронологичен ред.
- Описание на начина на идентифициране на заинтересованите страни и подбора на участниците в процеса на разработването на РСР, включително списък на основните групи заинтересовани страни, които са взели участие. В отделно приложение следва да бъдат изброени представителите на всяка група. Особено важно е да се докаже, че действащите на територията на района граждански и бизнес организации са били достатъчно информирани и изрично поканени да вземат участие в процеса по разработване на РСР. В тази връзка следва да се опише как е бил осъществен контакт с всяка група от заинтересованите страни.
- Резюме на проведените обсъждания и приноса на партньорите при разработването на РСР. Следва да се опише накратко какви предложения са постъпили от страна на заинтересованите страни и как те са били взети под внимание в окончателния документ.
- Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати. Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните групи заинтересовани

страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнение на мерките, заложен в РСПР.

2.4. Обща оценка на необходимите ресурси

В съответствие с набелязаните мерки за постигане на целите и с идентифицираните проекти със стратегическо значение се изготвя индикативна финансова таблица, която показва най-общо необходимите ресурси за реализацията на всяка мярка, включително за реализацията на проектите от стратегическо значение, в случай че има идентифицирани такива.

Следва да се има предвид, че общата сума на посочените финансови ресурси, включително по отделните цели и мерки, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на целите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства.

2.5. Индикатори за наблюдение и оценка

Следващият компонент на стратегическата част на РСПР е свързан с определянето на набор от целеви индикатори, които се използват за наблюдението и оценката на РСПР. Наблюдението има за цел ефективно управление и използване на потенциала на територията, като се отчитат напредъкът по реализацията на целите на РСПР, избраният пространствен модел за развитие и въздействията върху демографските, икономическите, социалните и екологичните процеси. То се осъществява на базата на доклади, изготвяни на всеки 3 години от органа, компетентен за изготвянето на съответната схема, които съдържат оценка на напредъка по реализацията на предвижданията на РСПР, изводи и препоръки за актуализация.

За наблюдението на РСПР и за изготвяне на докладите за напредъка по прилагането ѝ се използва информацията от Географската информационна система, в която се съхраняват в структуриран вид географските и статистическите данни и метаданни за тях към РСПР, включително геопропространствените данни, създадени при изработването ѝ.

Заложените индикатори следва да отговарят на следните по-важни критерии:

- трябва да съответстват на заложената визия и разработената стратегическа рамка;
- данните за тяхното конструиране трябва да са налични за всички териториални нива, за които се разработват стратегически документи в областта на пространственото развитие;
- могат да бъдат оценени, териториално адресирани и картографски визуализирани;
- осигуряват информация, която е чувствителна към промяна на пространството и неговите структурни елементи;
- разбираеми са за заинтересованите страни (т.е. подходящи са за комуникиране);
- броят им не трябва да бъде много голям.

В таблицата по-долу е представен примерен списък с ключови целеви индикатори към РСНР:

Таблица 1. Примерен списък с ключови целеви индикатори

Индикатор	Дефиниция	Източник на данни
Темп на усвояване на открити пространства чрез урбанизация	Разлика между урбанизирани и открити пространства, разделена на годините в периода на действие на РСНР	АГКК, НСИ
Гъстота на населението в агломерационните ареали	Брой на населението в рамките на агломерационните образувания, отнесено към тяхната площ	ГИС БД на района, НСИ
Зелени урбанизирани пространства на жител в агломерационните образувания	Площ на парковете и зелените площи, разделена на броя на жителите в агломерацията	АГКК, НСИ
Дял на населението в периферните и слабо урбанизирани територии	Относителен дял на населението в териториите извън 45 минутния изохрон около изявените градски центрове (определени в аналитичната част на документа) спрямо общия брой население	ГИС БД на района, НСИ
Гъстота на населението спрямо територията на населените места и други урбанизирани територии	Брой на населението, отнесен към общата площ на урбанизираните територии	НСИ
Коефициент на възрастова зависимост	Отношение на населението на 65 и повече години към населението на възраст между 15 и 64 години	НСИ
Дял на активното население с основно и по-ниско образование	Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 години с основно и по-ниско образование	НСИ
Дял на активното население с висше образование	Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 години с висше образование	НСИ
Осигуреност с първична медицинска помощ	Брой население отнесено към един общопрактикуващ лекар	НСИ
Потенциален достъп до здравни услуги	Относителният дял на здравноосигурените лица към общия брой на населението	НСИ

Годишен темп на нарастване на относителния дял на урбанизираните територии с „бизнес“ начин на трайно ползване (индустриални и търговско-офисови)	Индикаторът отразява наличието на ръст в усвояването на територии за бизнес цели. Изчислява се, като се установи разликата в площта на териториите с бизнес ориентиран начин на трайно ползване в рамките на периода на действие на стратегическия документ и същата се раздели на броя на годините в периода	АГКК, НСИ
Гъстота на транспортната мрежа	Представя дължината на съответната транспортна мрежа, отнесена към кв. км от територията на района	НСИ
Степен на свързаност на населените места с транспортна инфраструктура	Гама индекс за свързаност	ГИС база данни
Територии, в които нивата на замърсяването превишават установените норми	Пространствен обхват (в кв. км); обща оценка на степента на замърсяването в зависимост от превишенията над допустимите прагови стойности; дял на населението, експонирано на замърсяване (в %)	НЦОСУР, РИОСВ, НИМХ, ХЕИ, Програми за КАВ.
Емисии на парникови газове (приравнени към CO ₂ еквивалент) на жител от населението	В тонове CO ₂ еквивалент парникови газове на жител от населението годишно за съответната териториална единица	ИАОС, МОСВ, НСИ

Индикаторите за наблюдение и оценка на прилагането на РСПР се посочват със съответните мерни единици, в които ще се измерва всеки индикатор, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане, изменението на всеки от индикаторите, както и целевите стойности, които се очаква да бъдат достигнати съответно към средата и до края на периода на действие на РСПР.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на прилагането на РСПР следва да се имат предвид и общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г. Списък на общите индикатори е представен в Приложение 1 към настоящите Методически указания.

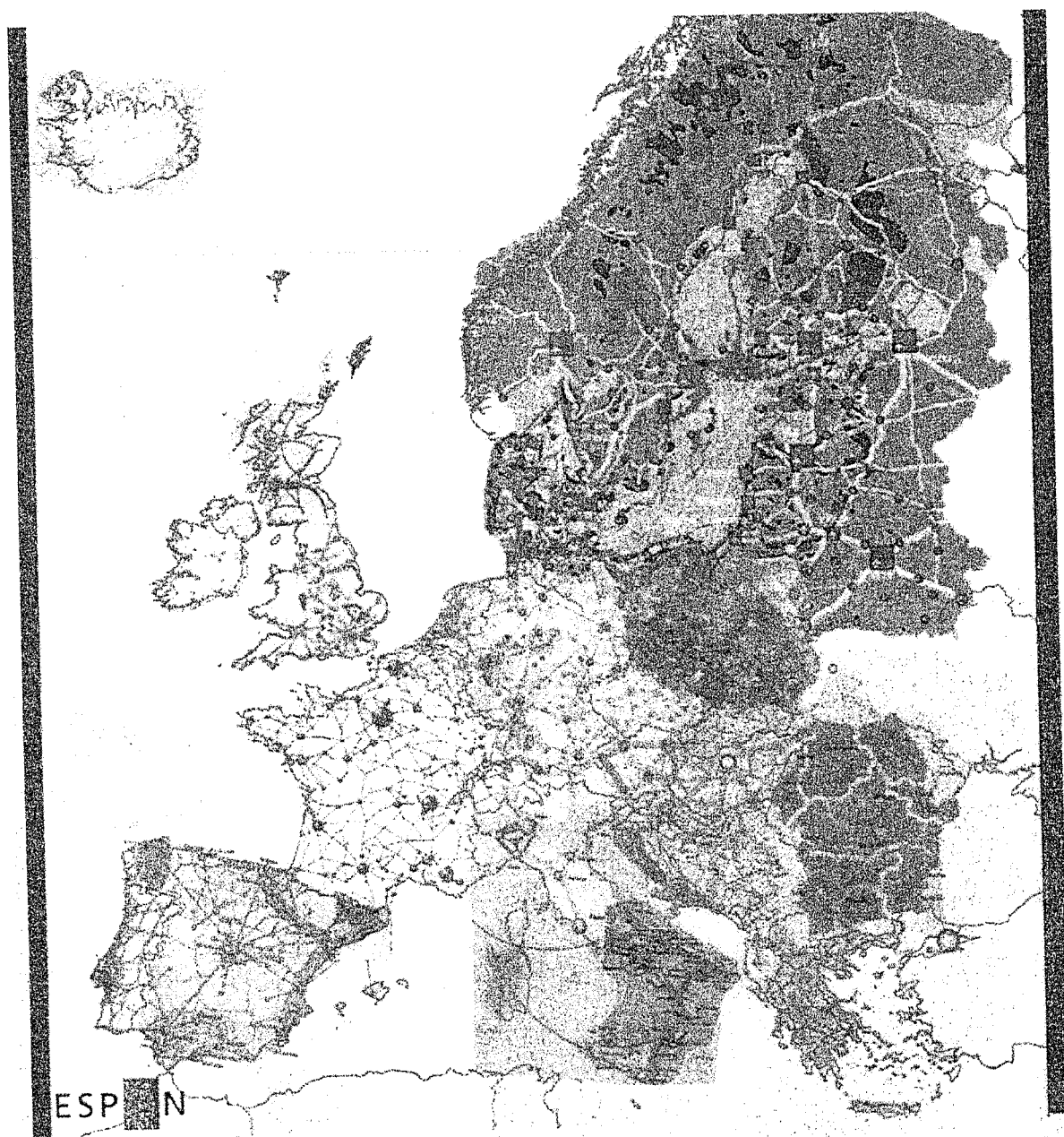
3. Организация за подготовката, съгласуването и приемането на РСПР и необходимите стъпки по разработване на плана.

В контекста на многостепенното управление, като страна членка на ЕС, България следва да съгласува документите за пространствено развитие на национална територия с

Европейски документи, които имат отражение върху пространствената конфигурация на социално-икономическите дейности, както и опазването на околната среда. Въпреки, че Европейската комисия няма компетенции в сферата на пространственото развитие, и че определянето на системата и подходите за пространствено планиране е от компетенциите на страните членки, на европейско ниво има редица документи, свързани с тази сфера. Тези документи имат индикативен характер, но поставят основите в пространственото развитие на Европейско ниво и дават общи насоки, които трябва да бъдат съобразени в националните документи. Такива например са следните документи:

- Актуализираната Европейска перспектива за пространствено развитие;
- Проучвания в рамките на програма ESPON;
- Зелена книга за териториално сближаване;
- Директива 2007/2/ЕО (INSPIRE);
- Териториален дневен ред на Европейския съюз 2020;
- Бяла книга за бъдещето на Европа;
- Седми доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване на ЕК;
- Териториални сценарии и визия за Европа 2050.

Териториалните сценарии и визия за Европа 2050 е една от последните разработки на ESPON в сферата на пространственото планиране. Там е адресиран и проблемът за съгласуването на стратегически документи за пространствено развитие в транс-граничен контекст. Въпреки че всяка страна има различна система за пространствено планиране, документът отбелязва, че различните национални стратегически планове и схеми имат много допирни точки и във всички се забелязва стремеж към полицентрично развитие (вж. фиг. 1). В тази връзка, при разработване на РСПР следва да се разгледат и съобразят всички налични пространствени планове в съседните страни (транс-гранични региони). В аналитичната част следва да има кратко представяне на тези документи. При необходимост, може да бъдат сформирани работни групи за консултации в транс-граничен контекст със съответните отговорни органи в страната-съседка.

Фиг. 1 Компилация от пространствени планове и визии в Европа.

На територията на Европейския съюз има сформирани и т.нар. макрорегиони. Към момента има разработени стратегии за четири от тях, а именно – регионът на Балтийско море, Дунавски регион, Адриатико-Йонийски регион и Алпийски регион. Територията на България попада единствено в Дунавския регион. В съответните РСПР следва да бъдат отразени предвижданията на стратегията за този макрорегион.

Изключително важен момент от процеса на разработване на РСПР е съгласуването на документа с разработените документи на по-високо йерархично ниво (национално), както и на регионално ниво (други райони от ниво 2). Такива документи са не само стратегическите документи за пространствено развитие – НКПР и РСПР, но и документите за стратегическо планиране на регионалното развитие, както и различните секторни стратегии. Така се постига както вертикална (между различните нива), така и хоризонтална

(между стратегически документи на едно ниво) съгласуваност между документите за стратегическо планиране на пространственото и регионалното развитие. Във вертикално отношение, всеки стратегически документ за пространствено развитие следва да отчете предвиденията в документа от по-горно йерархическо ниво. По аналогичен начин следва да се съгласуват и пространствените документи на по-долните нива.

След разработването на проекта за РСНР, същият се подлага на процедура по съгласуване и одобрение. Тя включва следните основни стъпки:

- Проектът на стратегическия документ се публикува на официалната интернет страница на МРРБ, както и на страниците на областните администрации, попадащи в рамките на съответния район от ниво 2 и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет. Посочват се контакти за обратна връзка (с адрес на електронна поща) или друга форма за контакт. Минималният срок за престой на документа в секцията е 1 месец. На страницата следва да бъде указано, че е публикуван проект на стратегически документ за обществено обсъждане. За да бъде ефективен процесът на комуникация, следва да се публикуват подробни инструкции към заинтересованите страни за сроковете и методите за комуникация. Публикуват се пълните версии, както на текста, така и на графичните материали и всички приложения.
- Паралелно с публикуването на документа, той се изпраща в електронен вид до ключови заинтересовани страни – централни и местни администрации, браншови организации и неправителствени организации, като се посочва подходящ срок за получаване на коментари, препоръки и забележки към документа.
- Към МОСВ се отправя мотивирано искане за преценка на необходимостта от екологична оценка (ЕО) и оценка за съвместимост (ОС). В случай, че преценката на компетентния орган е положителна, се пристъпва към процедура по ЕО и ОС.
- След изтичане на престоя на документа на интернет страницата и отразяване на получените коментари и предложения, се организира публично представяне в рамките на заседание на съответния регионален съвет за развитие (РСР). Съставът му може да бъде разширен с представители на ключови заинтересовани страни, към които се отправят покани. Дава се възможност за представяне на устни и писмени становища в рамките на заседанието, както и писмени становища до 10 работни дни след провеждането на заседанието. Обсъждането се документира чрез подробен протокол.
- В рамките на 10 дни след обсъждането се нанасят корекции, като приетите и отхвърлените предложения се мотивират писмено в доклад до министъра на регионалното развитие и благоустройството и до председателя на регионалния съвет за развитие.
- След отразяването на всички получени коментари и предложения за корекции/преработка на документа, в МРРБ и в РСР се внася окончателният проект на съответния документ.
- РСР на свое заседание разглежда окончателния проект на РСНР и с мотивиран доклад до министъра на регионалното развитие и благоустройството изразява консенсусно мнение относно качеството на документа и дава обосновано становище за неговото приемане или отхвърляне.
- След приемане на РСНР от РСР, окончателният проект на документа се съгласува от Националния експертен съвет по териториално устройство и регионална политика и се представя пред Съвета за регионална политика, като след

заседанието, същият удостоверява с протокол становището си за стратегическия документ.

- На базата на становищата на РСР, Националният експертен съвет по териториално устройство и регионална политика и Съвета за регионална политика, министърът на регионалното развитие и благоустройството внася в Министерски съвет Проект за решение за одобрение на РСРР.
- РСРР на район от ниво 2 се приема със санкция (решение) от Министерски съвет, като след това се пристъпва към прилагане на документа и се създава необходимата организация за неговото наблюдение и контрол.
- Поради специфичния характер на документа и неговия сравнително дълъг период на действие, мониторингът за изпълнението му се осъществява чрез серия от оценъчни доклади за статуса на пространството на съответния район от ниво 2, изготвяни веднъж на всеки три години от периода на прилагане на РСРР.
- При констатирана необходимост от промяна, се предприемат съответни стъпки за актуализацията на стратегическия документ. Основанията за актуализация са:
 - Настъпили съществени промени в регионалната политика, изискващи съответни промени в стратегическата рамка за пространствено развитие на района от ниво 2.
 - Настъпили промени в териториалния обхват на района от ниво 2.
 - Констатирани сериозни промени в пространствената конфигурация на съществуващите компоненти на пространството на района;
 - Изграждане на нови инфраструктурни обекти с национално и регионално значение, влияещи върху цялостната пространствена организация и конфигурация на пространството на района.
 - Настъпила промяна на административно-териториалното устройство на Република България, което засяга областите в съответния район от ниво 2;
 - Актуализация на Националната концепция за пространствено развитие;
 - Препоръка на приетите доклади за наблюдение на изпълнението на Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 2.

4. Изисквания и насоки за обхвата, структурата и организацията на необходимата геопространствена информация

Ясно изразената геопространствена специфика на РСРР изисква използването на съответните географски данни, на чиято основа да се изследват, оценяват и моделират параметрите на формираното в рамките на съответния район от ниво 2 пространство.

Използването на обща и тематична картографска визуализация има решаващо значение за разбирането на същността на документа и проблематиката, която е обект на стратегическо пространствено планиране. Нормативната уредба изисква чрез РСРР да бъдат определени конкретни параметри на основните структурни елементи на пространството на района, имащи свои геометрични, локализационни и семантични характеристики, които трябва коректно да бъдат анализирани, интерпретирани и визуализирани.

За да бъде осигурена необходимата за документа геоинформационна основа, процедурата на неговото разработване изисква създаването на целево ГИС приложение, включващо организирана геобаза данни и използването на определена съвкупност от пространствено-аналитични операции и ГИС базирани инструменти. ГИС приложението представлява самостоятелен продукт – неразделна част от РСРР и генерира съществена част от създаваните компоненти на документа в хода на неговото разработване. Това са *геобазата данни*, коректно структурирана от географска, топологична и семантична гледна точка, както и *наборът от цифрови общогеографски и тематични карти и схеми*, разработени като картографски шаблони (layouts), осигуряващи възможности за ползване на информацията в ГИС среда.

4.1. Минимални изисквания за формата на данните:

- Географската база данни трябва да бъде организирана като персонална или файлова геобаза данни, във формат, съвместим със стандартите на Open Geospatial Consortium (OGS), както и с изискванията на Директивата INSPIRE (Директива 2007/2/EC) и Закона за достъп до пространствени данни.
- Всички данни следва да бъдат придружени със съответните метаданни, във формат, съвместим със стандартите на OGS, както и със изискванията на Директивата INSPIRE (Директива 2007/2/EC) и Закона за достъп до пространствени данни.

Същите следва да покриват най-малко следните параметри:

- ✓ *идентификация на данните* – име на информационната съвкупност (информационния масив); географски (пространствен) обхват, тематични слоеве и др.;
- ✓ *качество на данните* – позиционна и атрибутивна точност, пълнота на данните и др.;
- ✓ *разпределение на данните* – създател и собственик на ГИС базата данни, вътрешни и обменни формати на данните, вид на носителите на данните и др.

4.2. Изисквания за координатна референтна система:

Всички данни следва да бъдат проектирани в:

- *Проекция:* Трансверсална Меркаторова;
- *Зона:* 35 Север;
- *Централен меридиан:* 27 градуса и.г.д.;
- *Мащабен фактор (коефициент):* 0,999600;
- *Мерни единици:* метри;
- *Linear Unit:* Meter (1,000000);
- *Датум:* WGS_1984.

4.3. Изисквания за структурата, съдържанието и пространствената резолюция:

Геобазата данни трябва да включва две основни тематични области (домейни на данните):

- *Базова географска информация:* съдържа базови географски данни, характеризиращи пространството на района от ниво 2 (Табл. 2):

Таблица 2. Базова географска информация в геобазата данни.

Обект/слой	Символ	Формат	Ниво на детайлност (машаб/резолюция)	Атрибутивни данни
Цифров модел на релефа		растер	100 m × 100 m на клетката	Надморска височина (m)
Хидрография (реки)		Вектор, линия	1:100000-1:200000	Код (число) Име (текст) Водосбор (текст)
Площни водни обекти		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код (число) Име (текст) Водосбор (текст)
Граници (район ниво 2)		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код (NUTS) Име (текст)
Граници (област)		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код (NUTS) Име (текст) Код район ниво 2 (NUTS)
Граници (община)		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код (LAU) Име (текст) Код район ниво 2 (NUTS) Код район ниво 3 (NUTS) Код (LAU)

Населени места (площни обекти)		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код (ЕКАТТЕ) Име (текст) Код район ниво 2 (NUTS) Код район ниво 3 (NUTS)
Населени места (точкови обекти)		Вектор, точка	1:100000-1:200000	Код (ЕКАТТЕ) Име (текст) Код район ниво 2 (NUTS) Код район ниво 3 (NUTS)
Пътна мрежа		Вектор, линия	1:100000-1:200000	Клас (код число за АМ, 1 клас, 2 клас, 3 клас, общински път) Номенклатура (текст)
Защитени територии		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код (природна забележителност, защитена местност, резерват и др.) Национален код (текст) Наименование (текст)
Натура 2000		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Национален код (текст) Вид (птици, хабитати) Наименование (текст)

Земно покритие

Вектор,
полигон

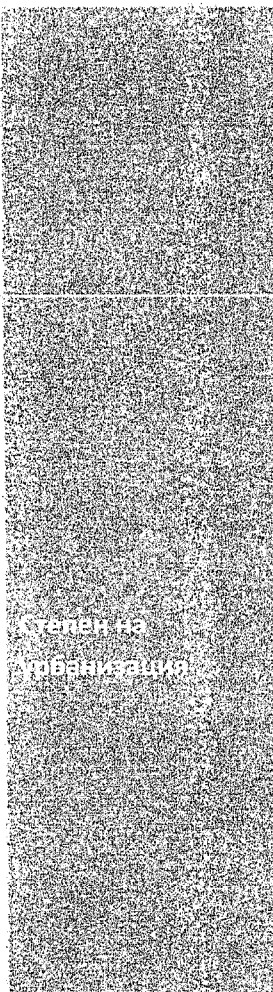
1:100000-1:200000

Код за клас
Име на клас

- Специализирана геопространствена информация – включва концептуални пространствени обекти, като оси на развитие, агломерационни образувания, транспортна достъпност и др. (Табл. 3):

Таблица 3. Специализирана географска информация в геобазата данни.

Обект/слайд	Символ	Формат	Ниво на детайлност (масаб/ резолюция)	Атрибутивни данни
Агломерационни образувания		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Код Тип Наименование
Оси на развитие		Вектор, полигон	1:10 000-1:200000	Категория (код), 1. С национално значение 2. С регионално значение Посока (код), 1. Входяща 2. Изходяща 3. Двупосочна
Транспортни коридори		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Категория (код), 1. ЕТК 2. С национално значение 3. С регионално значение
Транспортна достъпност		растер	100 m × 100 m (размер на клетката)	Минути (до областен център)
Функционално зонирание		Вектор, полигон	1:100000-1:200000	Категория (код), напр.: • Индустриални и бизнес зони • Зони за туризъм и отдиш с национално и регионално

Степен на
урбанизация

Вектор, полигон 1:
100000-1:200000

значение

- Зони за транспортни дейности с национално и регионално значение и др.

Категория (код),

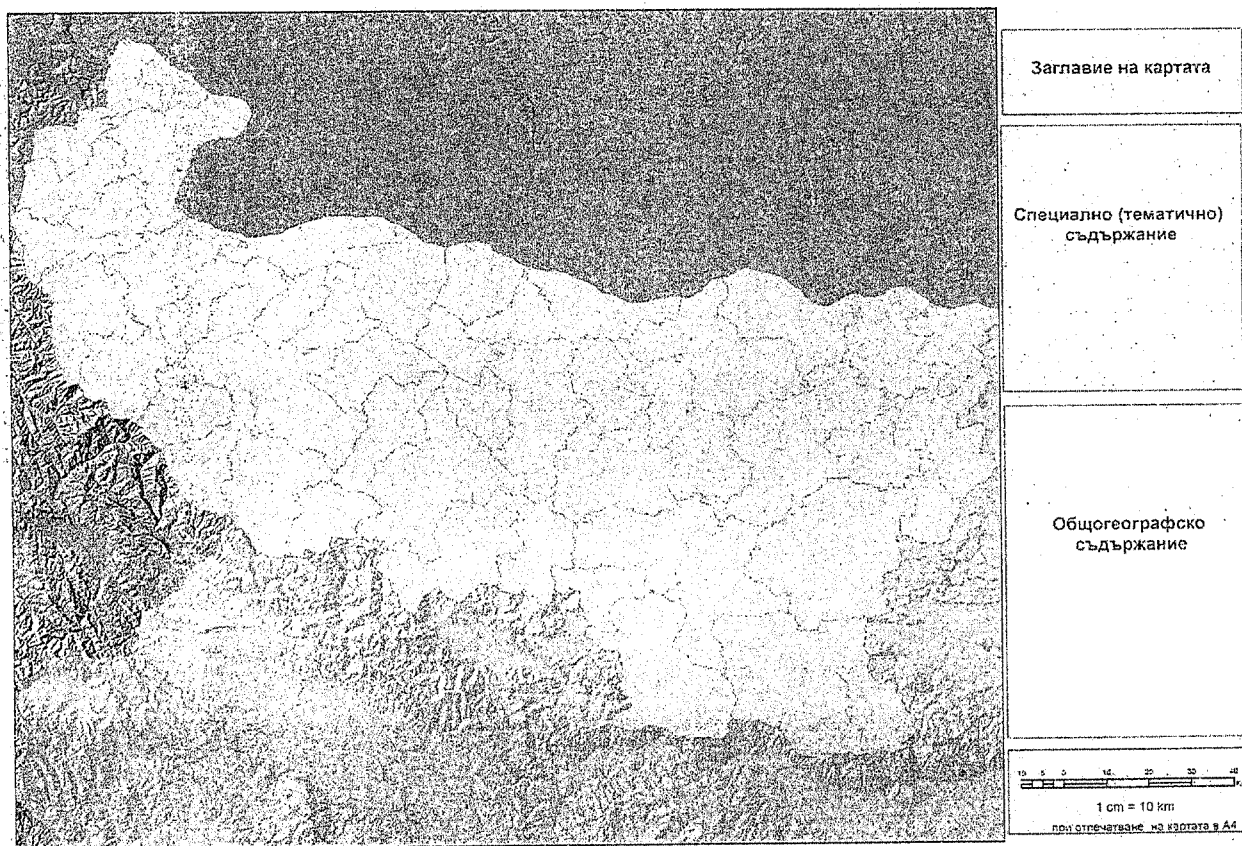
- Силно урбанизирани територии
- Средно урбанизирани територии
- Слабо урбанизирани територии

Освен горепосочените данни от специализираната база данни, допустимо е да бъдат включвани и допълнителни данни за елементите на пространството по преценка на Изпълнителя и съответстващи на териториалното ниво, за което се разработва стратегическият документ.

4.4. Изисквания по отношение на картографските "шаблони"

Всички карти, свързани с разработването на РСПР на район от ниво 2 и отразени в съдържанието на стратегическия документ, трябва да бъдат организирани във формата на картографски шаблони за съответния ГИС софтуер и задължително да бъдат предоставяни на Възложителя. Картографският шаблон (документ) представлява колекция от различни слоеве с пространствена информация и атрибутивни таблици, придружени със съответните инструкции как те да бъдат визуализирани. Също както при текстовия документ, който има определени свойства, като размер и вид на шрифта, разстояния между редовете и т.н., така и при картографския шаблон обектите имат определени характеристики, като условни знаци, цветове и други свойства. Тези шаблони съхраняват всички промени в характеристиките на обектите (слоеве, таблици, графики и др.), така че след приключване на работната сесия, картата отново да може да бъде отваряна и работата по нея да продължи на следващ етап, или тя да бъде използвана отново във вида, в който първоначално е била създадена.

На *Фиг. 2* е представена схема на структурата на картографски шаблон, който следва да се използва за целите на разработването на РСПР на район от ниво 2:

Фиг. 2 Схема на примерен картографски шаблон за целите на РСР

Приложение:

Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г.

Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г.
(Съгласно проекта на Регламенти за ЕФРР за периода 2021-2027)

Таблица 1: Общи показатели за крайния продукт и за резултатите за ЕФРР (по цели „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Интертег“) и Кохезионния фонд**

Цел на политиката	Краен продукт	Резултати
(1)	(2)	(3)
<p>1. По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход</p>	<p>RCO 01 — Предприятия, получаващи подкрепа (микро-, малки, средни и големи предприятия) *</p> <p>RCO 02 — Предприятия, получаващи подкрепа чрез безвъзмездни средства</p> <p>RCO 03 — Предприятия, получаващи подкрепа чрез финансови инструменти</p> <p>RCO 04 — Предприятия, получаващи нефинансова подкрепа</p> <p>RCO 05 — Стартиращи предприятия, които получават подкрепа</p> <p>RCO 06 — Изследователи, работещи в подкрепяни обекти за научни изследвания</p> <p>RCO 07 — Научноизследователски институции, участващи в съвместни проекти за научни изследвания</p> <p>RCO 08 — Номинална стойност на оборудването за научни изследвания и иновации</p> <p>RCO 10 — Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции</p> <p>RCO 96 — Междурегионални инвестиции в проекти на ЕС *</p>	<p>RCR 01 — Работни места, създадени в подкрепяните структури *</p> <p>RCR 02 — Частни инвестиции, допълвящи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти)</p> <p>RCR 03 — МСП, въвеждащи иновативен продукт или процес *</p> <p>RCR 04 — МСП, въвеждащи иновации в маркетинга или организацията</p> <p>RCR 05 — МСП, въвеждащи иновации на равнището на предприятието *</p> <p>RCR 06 — Заявка за патент, подадена пред Европейското патентно ведомство *</p> <p>RCR 07 — Заявки за марка и дизайн</p> <p>RCR 08 — Публично-частни съвместни публикации</p>

1 Да се използват за целите „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Интертег“ в съответствие с член 112, параграф 1, втора алинея, буква а) и член 136, параграф 2 [предаване на данни], буква б) от Регламент (ЕС) [новия регламент за общоприложимите разпоредби (РОР)], за целта „Инвестиции за растеж и работни места“ — в съответствие с член 117, параграф 3, буква г), подточка ii) от Регламент (ЕС) [новия регламент за общоприложимите разпоредби (РОР)], и за целта „Интертег“ — в съответствие с член 17, параграф 4, буква д), подточка ii) от Регламент (ЕС) [нов регламент за ЕТС]

2 RCO: Общ показател за крайния продукт на регионалната политика

3 RCR: Общ показател за резултатите на регионалната политика

<p>КСО 12 — Предприятия, получаващи подкрепа за цифровизиране на своите продукти и услуги</p> <p>КСО 13 — Цифрови услуги и продукти, разработени за предприятията</p> <p>КСО 14 — Публични институции, получаващи подкрепа за разработване на цифрови услуги и приложения</p>	<p>КСР 11 — Потребители на нови обществени цифрови услуги и приложения *</p> <p>КСР 12 — Потребители на нови цифрови продукти, услуги и приложения, разработени от предприятия</p> <p>КСР 13 — Предприятия, постигащи висок интензитет на цифровите технологии</p> <p>КСР 14 — Предприятия, които използват публични цифрови услуги *</p>
<p>КСО 15 — Създаден капацитет за инкубация *</p>	<p>КСР 16 — Подкрепяни предприятия с висок темп на растеж *</p> <p>КСР 17 — 3-годишни предприятия, оцеляващи на пазара</p> <p>КСР 18 — МСП, които използват инкубаторни услуги една година след създаването на бизнес инкубатора</p> <p>КСР 19 — Предприятия с голям оборот</p> <p>КСР 25 — Добавена стойност на служител в подпомоганите МСП *</p>
<p>КСО 16 — Заинтересовани страни, участващи в процеса на опознаване на сферата на предприемачеството</p> <p>КСО 17 — Инвестиции в регионални/местни екосистеми за развитие на умения</p> <p>КСО 101 — МСП, инвестирани в развитие на уменията</p> <p>КСО 102 — МСП, инвестирани в системите за управление на обучението</p>	<p>КСР 24 — МСП, които се възползват от дейности за развитие на умения, осъществявани чрез местна/регионална екосистема</p> <p>КСР 97 — Подпомогани стажове в МСП</p> <p>КСР 98 — Служители на МСП, които са преминали продължаващо професионално образование и обучение (продължаващо ПОО) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други)</p> <p>КСР 99 — Служители на МСП, които са преминали алтернативно обучение за дейности в областта на услугите с интензивно развитие на знанията (KISA) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други)</p> <p>КСР 100 — Служители на МСП, които са преминали официално обучение за развитие на знанията (KISA) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други)</p>

<p>2. По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска</p>	<p>РСО 18 — Домакинства, получили подкрепа за подобряване на енергийните характеристики на жилището си</p> <p>РСО 19 — Обществени сгради, получили подкрепа за подобряване на енергийните им характеристики</p> <p>РСО 20 — Новопостроени или подобвени регионални мрежови линии за отопление</p> <p>РСО 22 — Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия)</p> <p>РСО 97 — Брой на подкрепяните енергийни общности и общности за енергия от възобновяеми източници*</p> <p>РСО 23 — Цифрови системи за управление на интелигентни енергийни мрежи</p> <p>РСО 98 — Домакинства, подкрепяни за използването на интелигентни енергийни мрежи</p> <p>РСО 24 — Нови или усъвършенствани системи за наблюдение на действията, за готовност и за предупреждение и реагиране</p> <p>РСО 25 — Новопостроени или консолидирани защитни съоръжения по крайбрежни ивици, речни и езерни брегове и свлачища за защита на хора, активни и естествената околна среда</p> <p>РСО 26 — Зелена инфраструктура, изградена с цел приспособяване към изменението на климата</p> <p>РСО 27 — Национални/регионални/местни стратегии за приспособяване към изменението на климата</p> <p>РСО 28 — Зони, обхванати от мерки за защита срещу горски пожари</p>	<p>РСР 26 — Годишно крайно потребление на енергия (за следните цели: жилищни, частни нежилищни, обществени нежилищни)</p> <p>РСР 27 — Домакинства с подобвени енергийни характеристики на своите жилища</p> <p>РСР 28 — Сгради с подобрена енергийна класификация (жилищни, частни нежилищни, обществени нежилищни)</p> <p>РСР 29 — Очаквани емисии на парникови газове*</p> <p>РСР 30 — Предприятия с подобрени енергийни характеристики</p> <p>РСР 31 — Общо произведена енергия от възобновяеми източници (електроенергия, топлинна енергия)</p> <p>РСР 32 — Енергия от възобновяеми източници: капацитет, свързан към мрежата (оперативен)</p> <p>РСР 33 — Потребители, свързани към интелигентни енергийни мрежи</p> <p>РСР 34 — Въвеждане на проекти за интелигентни мрежи</p> <p>РСР 35 — Жители, които се ползват от мерки за защита от наводнения</p> <p>РСР 36 — Жители, които се ползват от мерки за защита от горски пожари</p> <p>РСР 37 — Жители, които се ползват от мерки за защита срещу природни действия, свързани с климата (различни от наводнения и горски пожари)</p> <p>РСР 96 — Жители, които се ползват от мерки за защита срещу невярзани с климата природни рискове и рискове, свързани с дейности на човека</p> <p>РСР 38 — Очаквано средно време за реагиране при бедствие</p>
--	---	--

<p>РСО 30 — Дължина на новите или консолидираните тръби за битови нужди</p> <p>РСО 31 — Дължина на мрежите за събиране на отпадъчни води, новоизградени или консолидирани</p> <p>РСО 32 — Нов или подобрен капацитет за пречистване на отпадъчни води</p>	<p>РСР 41 — Жители, свързани към подобрени системи за снабдяване с вода</p> <p>РСР 42 — Жители, свързани поне към системи за вторично пречистване на отпадъчни води</p> <p>РСР 43 — Загуби на вода</p> <p>РСР 44 — Адекватно третирани отпадъчни води</p>
<p>РСО 34 — Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци</p>	<p>РСР 46 — Жители, обслужвани от съоръжения за рециклиране на отпадъци и малки системи за управление на отпадъци</p> <p>РСР 47 — Рециклирани отпадъци</p> <p>РСР 48 — Рециклирани отпадъци, използвани като суровини</p> <p>РСР 49 — Възстановени отпадъци</p>
<p>РСО 36 — Повърхностна площ на подкрепяната зелена инфраструктура в градските райони</p> <p>РСО 37 — Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване в съответствие с рамката за приоритетни действия</p> <p>РСО 99 — Площ извън защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване</p> <p>РСО 38 — Повърхностна площ на възстановената земя, за която се отпуска подкрепа</p> <p>РСО 39 — Инсталирани системи за мониторинг на замърсяването на атмосферния въздух</p>	<p>РСР 50 — Жители, които се ползват от мерки по отношение на качеството на въздуха</p> <p>РСР 95 — Жители, които имат достъп до нова или модернизирана зелена инфраструктура в градските райони</p> <p>РСР 51 — Жители, които се ползват от мерки за намаляване на шума</p> <p>РСР 52 — Възстановяване на земя, използвана за зелени площи, социално жилищно настаняване, икономически или обществени дейности</p>

3. По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ		
<p>RCO 41 — Допълнителен брой домакинства с ширококоловтов достъп с много голям капацитет</p> <p>RCO 42 — Допълнителен брой предприятия с ширококоловтов достъп с много голям капацитет</p>	<p>RCR 53 — Домакинства с абонamenti за ширококоловтов достъп до мрежа с много висок капацитет</p> <p>RCR 54 — Предприятията с абонamenti за ширококоловтов достъп до мрежа с много висок капацитет</p>	
<p>RCO 43 — Дължина на новите пътнища, получили подкрепа — TEN-T⁴</p> <p>RCO 44 — Дължина на новите пътнища, получили подкрепа — други</p> <p>RCO 45 — Дължина на реконструирани или модернизирани пътнища — TEN-T</p> <p>RCO 46 — Дължина на реконструирани или модернизирани пътнища — други</p> <p>RCO 47 — Дължина на новите железопътни линии, получили подкрепа — TEN-T</p> <p>RCO 48 — Дължина на новите железопътни линии, получили подкрепа — други</p> <p>RCO 49 — Дължина на реконструирани или модернизирани железопътни линии — TEN-T</p> <p>RCO 50 — Дължина на реконструирани или модернизирани железопътни линии — други</p> <p>RCO 51 — Дължина на новите или модернизирани вътрешни водни пътнища — TEN-T</p> <p>RCO 52 — Дължина на новите или модернизирани вътрешни водни пътнища — други</p> <p>RCO 53 — Железопътни гари и съоръжения — нови или модернизирани</p> <p>RCO 54 — Интермодални връзки — нови или модернизирани</p> <p>RCO 100 — Брой на пристанищата, получили подкрепа</p>	<p>RCR 55 — Ползватели на новозградени, реконструирани или модернизирани пътнища</p> <p>RCR 56 — Спестено време вследствие на подобрената пътна инфраструктура</p> <p>RCR 101 — Спестено време вследствие на подобрената железопътна инфраструктура</p>	

4 Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕО (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 1).

<p> РСО 55 — Дължина на новите трамвайни линии и линии на метрото РСО 56 — Дължина на реконструираниите или модернизираниите трамвайни линии и линии на метрото РСО 57 — Екологично-образен подвижен състав за обществения транспорт РСО 58 — Подкрепяна велосипедна инфраструктура РСО 59 — Подкрепяна инфраструктура за алтернативни горива (пунктове за зареждане) РСО 60 — Гралове с нови или модернизирани цифровизирани системи за градски транспорт </p>	<p> РСР 62 — Годишен брой на пътниците, използващи обществен транспорт РСР 63 — Годишен брой на пътниците, използващи нови/модернизирани трамвайни линии и линии на метрото РСР 64 — Годишен брой на лицата, използващи специално предназначенията велосипедна инфраструктура </p>
--	--

<p>4. По-социална Европа — реализиране на европейски стъпки на социалните права</p>	<p>РСО 61 — Годишен брой на безработните лица, обслужвани чрез подобрени съоръжения на службите по заетостта (капацитет) РСО 63 — Капацитет на създадената временна инфраструктура за настаняване РСО 64 — Капацитет на рехабилитираните жилища — за мигранти, бежанци и лица, намиращи се под или кандидатстващи за международна закрила РСО 65 — Капацитет на рехабилитираните жилища — други РСО 66 — Капацитет на класните стаи на подкрепяната инфраструктура за грижи за деца (нови или модернизирани) РСО 67 — Капацитет на класните стаи на подкрепяната образователна инфраструктура (нови или модернизирани)</p>	<p>РСР 65 — Търсещи работа лица, които използват годишно услугите на подкрепяните служби по заетостта РСР 66 — Брой на заетите жилища от построената или реновираната временна инфраструктура за настаняване РСР 67 — Брой на зетите рехабилитирани жилища — за мигранти, бежанци и лица, намиращи се под или кандидатстващи за международна закрила РСР 68 — Брой на зетите рехабилитирани жилища — други РСР 70 — Годишен брой на децата, използващи подкрепяната инфраструктура за грижи за деца РСР 71 — Годишен брой на децата, използващи подкрепяната образователна инфраструктура</p>
<p>5. Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи</p>	<p>РСО 69 — Капацитет на подкрепяната инфраструктура за здравни грижи РСО 70 — Капацитет на подкрепяната социална инфраструктура (различна от жилищна) РСО 74 — Жители, обхванати от стратегии за интегрирано градско развитие РСО 75 — Интегрирани стратегии за градско развитие РСО 76 — Съвместни проекти РСО 77 — Капацитет на подкрепяната инфраструктура в областта на културата и туризма</p>	<p>РСР 72 — Лица с достъп до подобрени здравни услуги РСР 73 — Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните здравни заведения РСР 74 — Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните съоръжения за социални грижи РСР 75 — Средно време за реагиране при спешни медицински случаи в подкрепяната област РСР 76 — Заинтересовани страни, участващи в подготовката и прилагането на стратегията за градско развитие РСР 77 — Туристи/посещения в подпомогнатите обекти РСР 78 — Ползватели на подкрепяната културна инфраструктура</p>
<p>5. Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи</p>	<p>РСО 80 — Волени от общностите стратегии за местно развитие</p>	

<p>Хоризонтални — Изпълнение</p>	<p>КСО 95 — Персонал, финансиран от ЕФРР и Кохезионния фонд</p>	<p>КСР 91 — Средно време за отпаване на покани, избор на проекти и подписване на договори КСР 92 — Средно време за възлагане на обществени поръчки (от началото на процедурата до подписването на договора) КСР 93 — Средно време за изпълнение на проект (от момента на подписване на договора до последното плащане) КСР 94 — Единна тръжна процедура за интервенции по ЕФРР и Кохезионния фонд</p>
---	---	---

** За целите на представянето показателите са групирани в дадена политическа цел, но не са ограничени до нея. По-специално конкретни цели от целите на политиката 1—4 могат да бъдат използвани по цел на политиката 5 със съответните показатели. Освен това, за да се представи пълна картина на очакваните и действителните резултати от програмите, когато е приложимо, показателите, отбелязани с (*), могат да се използват за конкретни цели в повече от една от политическите цели 1—4.

Таблица 2: Допълнителни общи показатели за крайния продукт и за резултатите за ЕФРР по отношение на Интертег

<p>Специфични показатели за Interreg</p>	<p>КСО 81 — Участници в инициативи за трансгранична мобилност КСО 82 — Участници в съвместни действия за насърчаване на равенството между половете, равните възможности и социалното приобщаване КСО 83 — Съвместни стратегии/планове за действие, разработени или изпълнени КСО 84 — Съвместни пилотни действия, изпълнявани по проекти КСО 85 — Участници в съвместни схеми за обучение КСО 96 — Идентифицирани правни или административни пречки КСО 86 — Подписани съвместни административни или правни споразумения КСО 87 — Организации, осъществяващи трансгранично сътрудничество КСО 88 — Трансгранични проекти за партньорско обучение с цел засилване на дейностите за сътрудничество КСО 89 — Трансгранични проекти с цел подобряване на многостепенното управление</p>	<p>КСР 79 — Съвместни стратегии/планове за действие, предприети от организации при/след приключването на проект КСР 80 — Съвместни пилотни действия, предприети/усъвършенствани от организации при/след приключването на проект КСР 81 — Участници, които приключват съвместни схеми за обучение КСР 82 — Правни или административни пречки, които са преодолени или смекчени КСР 83 — Лица, обхванати от подписаните съвместни споразумения КСР 84 — Организации, които осъществяват трансгранично сътрудничество 6—12 месеца след приключването на проект КСР 85 — Участници в съвместни действия 6—12 месеца след приключването на проект КСР 86 — Заинтересовани страни/институции с повишен капацитет за трансгранично сътрудничество</p>
--	---	--

	РСО 90 — Трансгранични проекти, водещи до създаване на мрежи/кълъстери	
--	--	--